

İSLAM TARİHİ ANABİLİM DALI KURULU TOPLANTI TUTANAĞI

Konu: Ders Akış Planı Hazırlanması Çalışmaları

Tarih: 13.02.2025

İslam Tarihi Anabilim Dalı kurulu, fakültemizin akreditasyon süreciyle irtibatlı olarak Bologna ders paketlerinin ve ders akış çizelgelerinin kalite sürecine uygun bir şekilde güncellenmesi konusunu görüşmek üzere toplanmış ve bahar döneminde verilecek Zorunlu (Siyer-i Nebi II, İslam Tarihi II, İslam Medeniyeti Tarihi) ve Seçmeli (İslami Kurumlar Tarihi) derslerin ders akış planları hazırlanmış; derslerin kazanımları, program çıktıları ve disipline özgü çıktılar matrisleriyle eşleştirilmiştir.

Ek-1 Siyer-i Nebi II Ders akışı

Ek-2 Siyer-i Nebi II Ders kazanımları ve eşleştirmeler

Ek-3 İslam Tarihi II Ders akışı

Ek-4 İslam Tarihi II Ders kazanımları ve eşleştirmeler

Ek-5 İslam Medeniyeti Tarihi Ders akışı

Ek-6 İslam Medeniyeti Tarihi Ders kazanımları ve eşleştirmeler

Ek-7 İslami Kurumlar Tarihi Ders akışı

Ek-8 İslami Kurumlar Tarihi Ders kazanımları ve eşleştirmeler

İSLAM TARİHİ ANABİLİM DALI KURULU

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin YAĞCI

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Maruf ÇAKIR

Üye

Doç. Dr. Abdullah Erden TAŞ

**KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ 2024-2025 GÜZ
DÖNEMİ İSLAMİ KURUMLAR TARİHİ DERS MÜFREDATI**

1	İslami Kurumlar Tarihi dersine Giriş; Tanım, İçerik, Yöntem ve Kaynaklar
2	İslam Öncesi Kültür ve Medeniyet Birikimi; Doğu Roma/Bizans, Sasani Medeniyeti, Kurumları ve İslam Öncesi Araplarda Kurumlar ile Bunların İslam Medeniyeti Üzerindeki Etkisi
3	Başlıca İslam Kurumları; Hilafet/Halifelik, Vezâret/Vezirlik-Sadrâzamlık, Hâciblik
4	Divân Teşkilatı ve Osmanlı Divân-ı Humâyûn'u, Saray, Enderun ve Harem
5	Valilik, Ordu Teşkilatı, Şurta, Hâres, Ases/lç Güvenlik
6	Berid/Posta Teşkilatı, Menzilhâne, Ribat, Kervansaray, Beytûlmâl/Hazine, Darphane, Par
7	Vize
8	Mescid/Cami, Tekke, Zâviye, Dergâh
9	Hac Emirliği, Surre Alayları, Nakîbü'l-Eşraflık, Kadılık ve Mahkemeler, Şeyhülislamlık
10	Hisbe Teşkilatı, Şehremânî, Fütüvvet, Ahilik ve Loncalar
11	Vakıflar ve Hizmet Alanları, Dâruşşifâ/Şifâhâne, Bîmâristan, Dârüleytâm/Yetimhane, Dârülaceze ve Islahhaneler
12	Para Vakıfları, Suffe ve Küttâb, Beytü'l-Hikme
13	Müslümanlarda Kitap Kültürü ve Kütüphaneler, Medreseler, Mektebler, Dârülfünun/Üniversite, Rasathane/Gözlemevi
14	Final

DPÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERS BİLGİLERİ

Dersin Kodu ve Adı: 251526631 İslami Kurumlar Tarihi

Dönemi: Bahar

Anabilim Dalı ve Bölümü: Siyer-i Nebi ve İslam Tarihi Anabilim Dalı

Dersin Öğretim Elemanı/ları: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin Yağcı

Dersin Sorumlu Öğretim Elemanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin Yağcı

İSLAMİ KURUMLAR TARİHİ DERSİ KAZANIMLARI

Kazanım No	Ders Kazanımı	Yeterlilik		Kazanım Yeri (Sınıf içi / sınıf dışı şeklinde yüzde oranı burada belirtilecek)	Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Açıklama Yapılacak (Öğrencinin bu kazanımı hangi araç ve yöntemlerle elde edeceğine dair açıklamalar: Sözelimi, kitap, ödev, sunum, proje, youtube linki, müze ziyareti, sivil toplum kuruluşu etkinlikleri, informal eğitim etkinlikleri, sempozyum, konferans, panel, kongre, TV programı izleme ve konuşma, Radyo programı dinleme ve konuşma vb.)	Ölçme ve Değerlendirme Aracı (Soru, ödev, proje, sunum vb.)	Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenci Merkezli Olup Olmaması	Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Öğrenci İş Yüklü
		Bilgi	Beceri	Yetkinlik				
K1	İslam Kurumlar Tarihi kavramlarını, kaynaklarını, içerik ve metotlarını öğrenir.	Bilgi				Sınav sorusu	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamında
K2	İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın kültür ve medeniyetinin temel özelliklerini öğrenir ve bunların İslam	Bilgi	Beceri		Sınıf içi+Sınıf dışı	Sınav sorusu	Değil	Ders saati kapsamında + 30 dakika

	Medeniyeti üzerindeki etkisini analiz eder.	Bilgi	Beceri			olayları araştırarak sunumlar hazırlayabilir.	Ödev	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamında+30 dakika
K3	İslam Medeniyetinde ortaya çıkan Hilafet/Halifelik, Vezâret/Vezirlik-Sadrâzamlık, Hâciblik gibi kurumları tanıtır ve bunlar hakkında değerlendirmeye yapar.	Bilgi	Beceri		Simf içi+Simf dışı	Hilafet/Halifelik, Vezâret/Vezirlik-Sadrâzamlık, Hâciblik konularını araştırır ve sunum hazırlar.	Ödev	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamında+30 dakika
K4	İslam kurumlarından Divân-ı Teşkilâtı, Osmanlı Divân-ı Hümayun'u, Saray, Enderun ve Harem'i öğrenir; Türklerin İslam medeniyetine sağladığı katkıları bilir.	Bilgi			Simf içi+Simf dışı		Sınav sorusu	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamında+30 dakika
K5	İslam Medeniyetinde oluşan valilik, ordu teşkilâtı, şurta, hâres ve ases gibi askeri ve güvenlik kurumlarını tanıtır.	Bilgi			Simf içi+Simf dışı	Öğrencilere İslam Medeniyetinde oluşan Divân Teşkilâtı, Osmanlı Divân-ı Hümayun'u, Saray, Enderun ve Harem'i, valilik, ordu teşkilâtı, şurta, hâres ve ases gibi askeri ve güvenlik kurumları hakkında bağımsız araştırmalar yapmaları, kitaplar, makaleler, güvenilir internet kaynakları veya dijital arşivlerden faydalanmaları tavsiye edilir.	Sınav sorusu/Ödev/ sunum	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamında + 30 dakika
K6	İslam Medeniyetindeki berid (posta teşkilâtı), menzilhâne, ribât, kervansaray, beytümâl (hazine) ve darphane gibi ekonomik ve idari kurumları öğrenir.	Bilgi			Simf içi+Simf dışı		Sınav sorusu	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamında+30 dakika
K7	İslam Medeniyetindeki mesoid/cami, tekke, zâviye, dergâh, hac emirliği, surre alayları, nakşbu'l-eşrafîlik, kadılık ve şeyhülislamlık gibi dini kurumlar hakkında bilgi sahibi olur.	Bilgi			Simf içi+Simf dışı		Sınav sorusu	Değil	Ders saati kapsamında+30 dakika
K8	İslam medeniyeti tarihi ve bu süreç içinde ortaya çıkan kurumların yapıları hakkında bilgi sahibi olur; bu kurumların diğer medeniyetlerde olan ilişkilerini inceleyebilir.	Bilgi	Beceri		Simf içi	İslam Medeniyetindeki berid (posta teşkilâtı), menzilhâne, ribât, kervansaray, beytümâl (hazine) ve darphane gibi	Sınav sorusu/ödev/sunum	Değil	Ders kapsamında+30 dakika

								ekonomik ve idari kurumları ile İslam Medeniyetindeki mescid/cami, tekke, zaviye, dergâh, hac emirliği, surre alayları, nakîbî'î-esraflık, kadılık ve şeyhülislamlık gibi dini kurumlar hakkında araştırma yapılmasını ister.	Sınav sorusu	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamunda + 30 dakika
K9	İslam medeniyetindeki vakıflar ve hizmet alanlarını, Dâruşşifâ, Bînârîstan, Dârdleyâm ve Dârdlaceze gibi kurumları tanıtır.	Bilgi					Sınıf İçi				Ders saati kapsamunda+ 30 dakika
K10	İslam kurumlarıyla ilgili olarak Müslümanların kitap kültürü, kütüphaneleri, medreseleri ve Dârdfünnun (university) gibi bilgi kaynaklarını bilir. İslam medeniyetindeki uygulamaları tanıtır.	Bilgi					Sınıf Dışı		Sunum+Ödev	Öğrenci merkezli	Ders saati kapsamunda+ 30 dakika

İLAHİYAT PROGRAM ÇIKTILARI

- PÇ1 İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir. (Bilgi: Kuramsal Olgusal)
- PÇ2 İlahiyat alanında kazanılan yeterliliklere dayalı olarak güncel bilgileri içeren ders materyallerine, uygulamalı araç ve gereçlere, saha çalışmalarında uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerine ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir. (Bilgi: Kuramsal Olgusal)
- PÇ3 İlahiyat alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır. (Beceri: Bilişsel Uygulamalı)
- PÇ4 İlahiyat alanıyla ilgili kuramsal bilgileri analiz etme ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirmeye becerisine sahiptir. (Beceri: Bilişsel)
- PÇ5 Yazılı, görsel ve işitsel araçları kullanarak ilahiyat alanında özgün bilgi kaynaklarına ulaşır. (Beceri: Uygulamalı)
- PÇ6 İlahiyat alanı için uygun çağdaş araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilşim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanır. (Beceri: Bilişsel Uygulamalı)
- PÇ7 Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygular.
- PÇ8 İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma inceleme, yorum ve analiz yapar. (Beceri: Bilişsel)
- PÇ9 Üstlendiği görev ve sorumlulukları yerine getirme bilincine sahiptir. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ10 Toplumsal alanda karşılaşılan karmaşık dini meseleleri çözmek için bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ11 Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ12 Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ13 Dini hayatın gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ14 İlahiyat alanında edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. (Yetkinlik: Öğrenme)
- PÇ15 Sorumluluğu altındakilerin öğrenme gereksinimlerini belirler ve öğrenme süreçlerini yönetir. (Yetkinlik: Öğrenme)
- PÇ16 Toplumsal alanla ilgili dini uygulama ve bilgi eksikliklerini tespit eder. (Yetkinlik: Öğrenme)
- PÇ17 Dini bilgiyi paylaşma ve birlikte öğrenme yetkinliğine sahiptir. (Yetkinlik: Öğrenme)
- PÇ18 Yaşam boyu öğrenmeye ve sorgulamaya ilişkin olumlu tutum geliştirir. (Yetkinlik: Öğrenme)
- PÇ19 İlahiyat alanı ile ilgili edindiği bilgi ve becerileri, yazılı ve sözlü olarak paylaşır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ20 Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle kullanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

- PÇ21 İlahiyat alanı ile ilgili bilgi ve uygulamaları, sosyal sorumluluk yaklaşımı çerçevesinde proje ve etkinliklere dönüştürür. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ22 İlahiyat alanı ile ilgili sorunlara yönelik çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekler, kuramsal ve uygulamalı olarak ortaya koyar ve bu verileri ilgili alandaki kişi ve kurumlarla paylaşır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ23 İlahiyat alanındaki çeşitli sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ24 Bir yabancı dili kullanarak İlahiyat alanında kuramsal ve uygulamalı bilgileri izler ve ilgili alandaki uzman ve uzman olmayan kişi ve kuruluşlarla bu bilgileri paylaşır (Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde). (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ25 İlahiyat alanının gerektirdiği bilişim ve bilgi teknolojilerini tebliğ için ileri düzeyde kullanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ26 Meslek hayatına dahil olduğunda kuramsal altyapı ve kavramsal zenginliğinin kendisine kazandırdığı farklılığı bireysel kariyerine yansıtır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ27 İlahiyat ile ilgili bilgi ve birikimlerin oluşturulması (toplama, yorumlama ve sonuçların duyurulması) sürecinde toplumsal, kültürel, bilimsel ve ahlaki değerlere uygun hareket eder. (Yetkinlik: Alana Özgü)
- PÇ28 Sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, (Yetkinlik: Alana Özgü)
- PÇ29 Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir. (Yetkinlik: Alana Özgü)

İLÂHİYAT PROGRAMI DISİPLİNE ÖZGÜ ÇIKTILARI

- DÖÇ1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilâvet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma
- DÖÇ2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma
- DÖÇ3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme
- DÖÇ4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma
- DÖÇ5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma
- DÖÇ6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma
- DÖÇ7 Din istisarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma
- DÖÇ8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma
- DÖÇ9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma
- DÖÇ10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma

- DÖÇ11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma
- DÖÇ12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma
- DÖÇ13 Akıl, bilgi, istisare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkelere çalışmada ve sorumluluk üstlenilme yetkinliğine sahip olma
- DÖÇ14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma

İSLAMİ KURUMLAR TARİHİ DERSİ KAZANIMLARI- İLAHİYAT PROGRAMI DİSİPLİNE ÖZGÜ ÇIKTILARI MATRİSİ

	DK1	DK2	DK3	DK4	DK5	DK6	DK7	DK8	DK9	DK10
DÇ1										
DÇ2										
DÇ3	4							3		
DÇ4	4									
DÇ5	2	3						3		
DÇ6	2	3	3	3	3	3	4	3	4	4
DÇ7										
DÇ8										
DÇ9										
DÇ10	4	3								
DÇ11		3	3	3	3	3	3		3	3
DÇ12										
DÇ13										
DÇ14	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4

Not:

1. Ders kazanımlarının program çıktılarına ve disipline özgü çıktılara katkısının düzeyini ifade eden rakam boşluklara girilmelidir.
2. Bazı ders kazanımlarının çıktılarına katkısı olmayabilir. Bu durumda ilgili alan boş bırakılmalıdır.
3. Katkı düzeyi varsa; 1 çok düşük; 2 düşük; 3 orta; 4 yüksek; 5 çok yüksek olarak belirlenmelidir.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin Yağcı /

Anabilim Dalı Başkanı